

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

betreft
Voortgang Archiefconvenant en
actualisatie Selectielijst

ons kenmerk
ECSD/U201401705
Lbr. 14/064

datum
16 september 2014

Samenvatting

1. Er zijn en komen vanuit het programma Archief2020 en het project Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO) van VNG, IPO en UvW standaarden en handreikingen voor het veld beschikbaar:
 - Wij adviseren de nieuwe standaard voor metadatering bij de decentrale overheden, het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO) te benutten. Het TMLO draagt als standaard bij aan de vindbaarheid van informatie en uitwisseling van informatie tussen de overheden.
 - Veel gemeenten zijn bezig met digitalisering van papieren archieven. De digitale kopieën moeten voldoen aan de vereisten van de Archiefregeling. Hoe dat moet staat in de Handreiking Vervanging Archiefbescheiden.
 - Gemeenten staan voor de opgave een voorziening voor duurzame bewaring van digitale stukken te treffen. Eind 2014 zal KING een Functioneel beschrijving voor het e-depot opleveren, die daarbij ondersteuning zal bieden.
2. De VNG werkt aan de herijking van de Selectielijst van archiefbescheiden van gemeentelijke en intergemeentelijke organen, die in 2016 van kracht moet worden. Er is o.a. een trendanalyse opgesteld en een handreiking voor gemeentearchivarissen om, aanvullend, een lokale trendanalyse op te maken.
3. Wij roepen u op als dit niet is gebeurd, horizontale verantwoordingsinformatie over de uitvoering van de Archiefwet 1995 op Waarstaatjegemeente.nl in te voeren.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n)
betreft Voortgang Archiefconvenant en actualisatie Selectielijst	ons kenmerk ECSD/U201401705 Lbr. 14/064	datum 16 september 2014

Geacht college en gemeenteraad,

Hierbij informeren wij u over de voortgang van de uitvoering van het Archiefconvenant. Daarnaast gaan wij in op onze aanpak van de actualisering van de nieuwe VNG Selectielijst van archiefbescheiden van gemeentelijk en intergemeentelijke organen. Tot slot vragen wij aandacht voor het uploaden van verantwoordingsinformatie over de Archiefwet 1995 op het toezichtdomein van de KING website Waarstaatjegemeente.nl (wsjg.nl).

Voortgang Archiefconvenant

In december 2012 sloten de VNG, het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de minister van OCW het Archiefconvenant 2012 – 2016. In het convenant zijn afspraken gemaakt over de samenwerking bij de digitale innovatie van archieven. De verantwoordelijkheid over het uitvoeringsprogramma **Archief2020** is in handen gelegd van de algemene rijksarchivaris/het Nationaal Archief. De UvW, het IPO en de VNG werken specifiek samen aan de vergroting van het bestuurlijke draagvlak en ondersteuning van het veld in het kader van het project **Archiefinnovatie Decentrale Overheden (AIDO)**. Dit samenwerkingsproject is bij de VNG in beheer ondergebracht. Het activiteitenprogramma van het project AIDO en het programma Archief 2020 zijn onderling afgestemd.

Vanuit het programma Archief2020 wordt vooral ingezet op stimulering van de archiefinnovatie door middel van kennisdeling, stimuleringsbijdragen voor pilotprojecten en ontwikkeling van standaarden. Een volledig overzicht daarvan treft u aan op de website <http://archief2020.nl/>. Dit jaar is een tweetal standaarden gereed gekomen, die wij met name onder uw aandacht willen brengen: het Toepassingsprofiel metadatering lokale overheden en de Handreiking Vervanging. Daarnaast is vanuit het project AIDO de ontwikkeling van een aantal producten gestart, waarover wij u graag informeren. Al deze producten worden ontwikkeld door projectgroepen bestaande uit

(of ondersteund door) deskundigen uit de archiefsector en de sector Documentaire Informatievoorziening (DIV) werkzaam bij gemeenten, provincies en waterschappen.

Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden

In metadata is informatie vastgelegd over de inhoud, context, structuur, vorm en het beheer van archiefbescheiden door de tijd heen. Gemeenten zijn op grond van de Archiefregeling verplicht een metadataschema vast te stellen. In de praktijk worden verschillende schema's bij de decentrale overheden gebruikt. Er is nu een standaard voor metadatering bij de decentrale overheden beschikbaar gekomen: het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden (TMLO). Zie hiervoor de [link](#). Het TMLO is samengesteld door KING in samenwerking met een werkgroep van deskundigen. De standaard is afgestemd met het Referentiemodel Gemeentelijke Basisgegevens Zaken (RGBZ) van de Gemeentelijke Model Architectuur (GEMMA).

Het TMLO wordt voorlopig beheerd door het programma Archief 2020. In de komende maanden zal vanuit Archief2020 voorlichting gegeven worden over TMLO en de toepassing daarvan. Informatie daarover volgt via de website van Archief2020. In het document is een hoofdstuk opgenomen dat uitlegt hoe informatieprofessionals aan de slag kunnen gaan met het TMLO in hun eigen organisatie. Eind 2014 zal Archief2020 een workshop organiseren waar ervaringen uitgewisseld kunnen worden.

Wij adviseren het TMLO te benutten. Het TMLO draagt als standaard bij aan de vindbaarheid van informatie en uitwisseling van informatie tussen de overheden.

Handreiking Vervanging Archiefbescheiden

Gemeenten kunnen sinds 2013 zelf beslissen over vervanging van archiefbescheiden. Het is niet meer nodig een machtiging daarvoor bij de provincie aan te vragen. Vervanging moet echter wel gebeuren binnen de kaders gesteld door de Archiefregeling. Om decentrale overheden bij de vervanging van archiefstukken door digitale reproducties te ondersteunen, is vanuit het programma Archief2020 de Handreiking Vervanging Archiefbescheiden uitgebracht. Deze is te downloaden via deze [link](#). De handreiking geeft uitleg bij de regels rond vervanging van archiefbescheiden en biedt houvast bij het doordenken en verantwoorden van alle stappen in het vervangingsproces. De informatie in de handreiking geeft de meest actuele stand van zaken van de technologie weer en zal regelmatig up-to-date worden gebracht.

Functioneel ontwerp e-depot

Om digitaal archieven duurzaam te bewaren en toegankelijk te houden moet de gemeente beschikken over een e-depotvoorziening. De decentrale overheden besluiten autonoom over de wijze waarop zij daar invulling aan geven. Om ze bij deze opgave te ondersteunen wordt door KING in opdracht van het project AIDO een Functioneel ontwerp voor e-depotvoorzieningen ontwikkeld, dat zal bijdragen aan het halen van maximaal maatschappelijk rendement uit gezamenlijke archieven en gemeenschappelijke voorzieningen. KING zal eind 2014 het volgende realiseren:

- een functionele afbakening van een e-depotvoorziening voor decentrale overheden

- een beschrijving van mogelijke scenario's voor het realiseren van een e-depot voorziening voor decentrale overheden. Bij deze scenario's wordt rekening gehouden met bestaande best practices
- een beschrijving van de architectuur, aansluitend op de principes van NORA en o.a. GEMMA.
- een indicatie van benodigde voorzieningen (zoals koppelingen, standaarden of aanbestedingsdocumenten) en vervolgstappen die de realisatie kunnen ondersteunen en aanbevelingen voor het vervolg.

Uitgangspunt hierbij is dat het functioneel ontwerp aansluit op de werkwijze voor het creëren, beheren en toegankelijk maken van informatie *vanuit het perspectief van de archiefvormer/zorgdrager*. Een breed samengestelde klankbordgroep met deelnemers uit de 3 decentrale overheden wordt bij iedere fase van het project betrokken. Dit product zal eind 2014 beschikbaar komen. Aansluitend zal in 2015 een aanbestedingsbestek en een business case worden ontwikkeld.

Handreiking Strategisch Informatie Overleg

In 2013 is het Archiefbesluit gewijzigd teneinde het waardering- en selectiebeleid van zorgdragers te moderniseren. Bedoeling is dat lokaal een zogenoemd Strategisch Informatie Overleg (SIO) wordt ingericht: een structureel ambtelijk overleg dat tot taak krijgt de besluitvorming op het gebied van de informatiehuishouding voor te bereiden en te regisseren. Slechts een klein aantal gemeenten heeft thans een SIO ingericht of heeft daarvoor plannen. Het AIDO deelproject Handreiking Strategisch Informatie Overleg heeft tot doel om de decentrale overheden te ondersteunen bij het inrichten van het SIO en/of te helpen hun SIO verder te professionaliseren. In de handreiking zal ingegaan worden op de wijze waarop het SIO organisatorisch kan worden ingebed; de varianten op de wijze waarop het SIO ingericht kan worden; en de inhoudelijke onderwerpen die daar aan bod kunnen komen. Volgens de planning zal de Handreiking SIO eind 2014 beschikbaar komen.

Kwaliteitssysteem (digitale) archiefbeheer

In artikel 16 van de Archiefregeling wordt de gemeente opgedragen ervoor te zorgen "dat het beheer van zijn archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een door hem toe te passen kwaliteitssysteem." Omdat hiervoor momenteel geen format beschikbaar is, wordt vanuit AIDO er een normenkader en een leidraad/richtlijn voor een kwaliteitssysteem ontwikkeld voor de decentrale overheden. Het kwaliteitssysteem zal betrekking hebben op het beheer van zowel papieren als digitale archiefbescheiden. Er vindt afstemming plaats met het project Normenkader digitale duurzaamheid van het Nationaal Archief. Volgens de planning zal het kwaliteitssysteem medio 2015 gereed komen.

Verbreiding draagvlak

Dit najaar zal vanuit het project AIDO worden gewerkt aan een aanpak om het draagvlak voor de digitale archiefinnovatie te verbreden door de inzet van een Aanjaagteam. Over de wijze waarop dat gestalte krijgt zal u zo spoedig als mogelijk nader worden geïnformeerd.

Aanpak actualisering Selectielijst

Gemeenten zijn volgens de Archiefwet 1995 verplicht om een ontwerpselectielijst voor archiefbescheiden op te stellen voor vaststelling door de minister van OCW, waarin is vastgelegd hoe lang stukken bewaard c.q. wanneer deze vernietigd moeten worden. Deze taak voert de VNG in mandaat van alle Nederlandse gemeenten uit en in nauwe samenwerking met de VNG Adviescommissie Archieven. Om de ontwikkelingen in wet – en regelgeving te volgen moet de vigerende *Selectielijst voor archiefbescheiden van gemeentelijke en intergemeentelijke organen 2012* worden herijkt. De VNG streeft ernaar in 2015 een geactualiseerde ontwerpselectielijst voor vaststelling aan de minister van OCW te bieden. Deze selectielijst zal gelden van 2016 t/m 2036. Bij het opstellen van de ontwerpselectielijst wordt een door het Nationaal Archief ontwikkeld instrumentarium gebruikt, bestaande uit een systeemanalyse, een trendanalyse en een risicoanalyse. Mede op basis van dit instrumentarium worden de keuzes over het bewaren en vernietigen en de vernietigingstermijnen van archiefbescheiden gemaakt. De systeemanalyse en de trendanalyse zijn inmiddels gereed gekomen. Onder wordt daarop nader ingegaan.

Systeemanalyse

In het onderzoek *Bewaren hoe het was, volgens de principes van hoe het wordt*, uitgevoerd door prof. dr. Mark van Twist van de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur, zijn de opeenvolgende modellen van lokaal bestuur en de gevolgen daarvan voor het gemeentelijke archiefbeheer beschreven. Volgens het onderzoek kan de selectielijst dynamischer en toekomstbestendiger worden door met de recente ontwikkelingen van 'vervlochten en participierend' bestuur rekening te houden. De gemeente moet zich verder openstellen voor de archieven van particuliere maatschappelijke initiatieven. Meer informatie vindt u op vng.nl.

Prospectieve trendanalyse voor archiefselectie en handreiking

In opdracht van de VNG hebben de historici drs. Robin te Slaa en drs. Erika Hokke (adviesbureau Stroom in) een Prospectieve trendanalyse opgesteld over de periode 2010-2020, waarin de maatschappelijke ontwikkelingen in het lokaal domein in kaart zijn gebracht. Het rapport is opgesteld op basis van bestaande onderzoeken van CBS, SCP, de VNG Denktank etc. en beoogt niet volledig of uitputtend te zijn maar de meest relevante trends voor de gemeentelijke taakuitvoering te benoemen.

De Prospectieve trendanalyse brengt trends voor alle gemeenten in beeld. Het is moeilijk daarbij recht te doen aan de specifieke omstandigheden van de gemeente. Daarom is een afzonderlijke handreiking voor een lokale trendanalyse ontwikkeld, waarmee de gemeentelijke archivaris aanvullend een eigen trendanalyse opstellen, dat dient als instrument om lokaal selectiebesluiten te nemen. Meer informatie vindt u op vng.nl.

Vervolg en planning

Wij hebben opdracht gegeven aan het bedrijf VHIC om dit najaar een risicoanalyse en een ontwerpselectielijst op te stellen. KING heeft in dit verband een advies uitgebracht hoe de nieuwe

selectielijst en de Zaaktypencatalogus 2.0 beter op elkaar kunnen aansluiten. Dit advies zal als uitgangspunt bij de verdere uitwerking van de ontwerpselectielijst dienen.

Horizontale verantwoording Archiefwet 1995 via wsjg.nl

In 2013 is het VNG format voor de horizontale verantwoording van de uitvoering van de Archiefwet 1995 aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) beschikbaar gekomen. Op wsjg.nl is aansluitend een selectie van negen KPI's opgenomen (Zie onze ledenbrief van 7 mei 2013 Lbr. 13/039). Dit is zinvol in het kader van benchmarking en voor het informeren van de gemeenteraad. Wij hebben geconstateerd dat van het format van Archief KPI's goed gebruik wordt gemaakt, maar dat het plaatsen van de verantwoordingsinformatie op wsjg.nl achterblijft. Wij roepen u op, als dit niet is gebeurd, alsnog de informatie op wsjg.nl in te voeren. Dat kan met ingang van 1 september 2014 alleen door de gegevens handmatig in te voeren; vanwege conversieproblemen wordt het uploaden van het Excel-formulier van de brancheorganisatie voor archieven BRAIN door KING niet langer ondersteund.

Slot

Wij vertrouwen erop dat de bovengenoemde instrumenten u van dienst zullen zijn. Over ontwikkelingen zal op de websites archieff2020.nl en via www.vng.nl mededeling worden gedaan. Wij wensen u veel succes toe met de lokale archiefinnovatie.

Hoogachtend,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens

Voorzitter Directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.